

Forhandling

Arbejdsministeren (Ove Hygum):

Generelt er jeg enig med forslagsstillerne i, at det er vigtigt at begrænse mængden og antallet af farlige stoffer og materialer på arbejdspladserne. Jeg kan også give forslagsstillerne ret i, at substitutionsovervejelser skal ske allerede i projekterings- og rådgivningsfasen, og at sikkerhedsorganisationen skal deltage i vurderingen.

Derfor er den gældende arbejdsmiljølov da også udformet sådan, at sikkerhedsorganisationen har pligt til at medvirke til at skabe sunde og sikre arbejdspladser, herunder at vurdere substitutionen af generende eller farlige stoffer og materialer.

Ligeledes har projekterende rådgivere efter gældende regler en forpligtelse til at overveje substitution i forbindelse med iagttagelse af reglerne om stoffer og materialer. Der er heller ikke tvivl om, at Arbejdstilsynet efter gældende regler skal støtte virksomhederne i substitutionsovervejelserne og kontrollere, at virksomhederne rent faktisk substituerer farlige stoffer og materialer. Og det sker også i vidt omfang.

Sådan er arbejdsmiljøloven udformet. Og på disse punkter er der simpelt hen ikke behov for Enhedslistens lovforslag. Man kunne få det indtryk af Enhedslistens lovforslag, at der ikke er taget initiativer på området, og det vil jeg gerne benytte lejligheden til kraftigt at dementere.

Senest har jeg i januar i år fremlagt en handlingsplan for forbedring af arbejdsmiljøet. I handlingsplanen udpegede jeg bl.a. 10 særlig farlige jobgrupper, hvoraf flere er udpeget bl.a. på baggrund af de kemiske belastninger.

Grundlaget for udpegningen af de 10 job var bl.a. visionen i regeringens handlingsprogram »Rent arbejdsmiljø år 2005«, hvoraf det fremgår, at vi vil reducere eller helt undgå arbejdsbetinget udsættelse for kræftfremkaldende kemiske stoffer og arbejdsbetingede hjerneskader på grund af udsættelse for organiske opløsningsmidler eller tungmetaller.

Jeg er i øjeblikket ved at indhente bidrag fra de relevante brancher om supplerende ideer og forslag til aktiviteter for at forbedre arbejdsmiljøet for de 10 jobgrupper. I marts-april forventer jeg at afgive en redegørelse til Folketinget om handlingsplanen og de konkrete initiativer.

Som led i handlingsprogrammet har Arbejdstilsynet og brancheaktørerne på arbejdsmiljøområdet taget en række initiativer. Og jeg må

således afvise forslagsstillerne bemærkninger om, at 2005-handlingsprogrammet kun har medført strukturændringer. Arbejdstilsynet planlægger i øjeblikket endnu en indsats rettet mod leverandører af stoffer og materialer. Som et led i denne indsats arbejdes der med muligheden af at offentliggøre såkaldte positivlister, dvs. lister over produkter, der ikke indeholder bestemte uønskede stoffer.

I 1999 har Arbejdstilsynet en indsats i jern- og metalvareindustrien, bl.a. for at reducere de kemiske belastninger i denne branche. Indsatsen suppleres af aktiviteter i år 2000 og 2001 over for den kemiske industri.

EU-Arbejdsmiljøagenturet i Bilbao er i gang med at indsamle gode eksempler inden for substitution af opløsningsmidler i EU-landene. Og selv om Danmark så afgjort hører til i elitedivisionen på området, har jeg ud fra mit kendskab til agenturets ambitionsniveau alligevel en forventning om, at projektet vil få gavnlig effekt også i Danmark.

I de løbende overvejelser om, hvordan indsatsen mod farlige stoffer og materialer kan styrkes yderligere, er Arbejdstilsynet konstant opmærksom på mulighederne for opstramning af eksisterende regler og udvikling af informationsmateriale.

I forbindelse med forestående implementering af EU-direktivet om kemiske agenser planlægges en generel revision af reglerne på området for stoffer og materialer, og i den forbindelse vil det være nærliggende at se nærmere på elementer af dette forslag.

Lovforslaget lægger op til udvidelse af substitutionspligten, så pligten til at erstatte farlige stoffer og materialer udvides med en forpligtelse til metodesubstitution, hvor stoffet eller materialet fjernes gennem omlægning af arbejdsmetoden.

Umiddelbart lyder forslaget jo hensigtsmæssigt, men imidlertid bryder det helt med arbejdsmiljølovens grundprincip om, at arbejdsgiveren har ansvaret for sikre og sunde arbejdspladser mod til gengæld at have metodefrihed ved valget af de konkrete løsninger. Erfaringen viser faktisk, at arbejdsgivere ofte frivilligt vælger at ændre arbejdsmetoderne, når de er stillet over for substitution af farlige stoffer eller materialer.

Samtidig er der grund til at være opmærksom på, at manuel håndtering af arbejdsopgaver som alternativ til anvendelse af stoffer eller materialer ikke ubetinget indebærer mindre ar-